

МИХАИЛ СЪБЕВ

ТЕСТ

chitanka.info

I. ТЕЗАТА

— Уважаема комисия!

Пред нас бе поставена задача, която би могла да се формулира така: „Частична или пълна идентификация на обект с неизвестни за нас произход и предназначение, който е бил открит случайно на дъното на кратер № 52 тук на Оберон, IV спътник на Уран“. Специално аз се чувствам поласкан от това, че вземам участие в първия научен съвет, който се занимава с тази изключително интересна находка.

Ето моето становище.

Това, което виждаме пред нас, е *послание*. Или по-точно — сложна знакова система от четвърта степен с неизвестен подател, която поставя пред нас твърде интересни археологически, семантични, ксенологически и психологически проблеми.

От каталозите, с които разполагаме тук на Оберон, а те са, струва ми се, едни от най-пълните, мога да съдя, че нито на Земята, нито някъде другаде в пределите на Слънчевата система се произвежда нещо подобно на това, което стои на масичката пред нас. Казах „произвежда“, защото ред признаци, на които ще се спра по-нататък, изключват напълно естествения произход на Обекта.

И така започвам с евентуалното предназначение на Обекта и произхождащите от него семантични и ксенологически проблеми.

I. Описание на Обекта.

1) Обектът има форма на доста неправилен тор.

2) Обектът не е компактен, той е съставен от отделни елементи, които са *еднакви* по форма и големина. Както всички знаете, знаците на каквато и да е знакова система трябва да бъдат еднакви в някаква степен помежду си.

3) За да бъдат носители на някаква информация знаците от всяка една знакова система същевременно трябва да са различни в някои свои характеристики. Отделните елементи, от които е съставен нашият Обект, се *различават*. Различават се по цвят.

4) Знаковата система не може да бъде аморфна, тоест броят на бележите, по които се отличават отделните знаци, трябва да бъде краен. В нашия случай броят на тези белези е строго фиксиран — те са *два*! Известна част от елементите са жълти на цвят, а другата част — виолетови.

5) Елементите не са групирани в два отделни сегмента съобразно белега, по който се отличават. Те са подредени в определен *ред*!

Продължавам с най-общо описание на пътя, по който трябва да се върви при търсенето на ключ за дешифрирането на това *послание*.

II. Знаковата система на Обекта като някаква форма на математически метаезик.

1) Всеки от тук присъстващите знае, че торът може да се разглежда като една от седемте основни повърхнини. Ако си припомните техните топологични инварианти, ще видите, че торът се отличава рязко от останалите шест основни повърхнини, построими в тримерно пространство. *Единствено* той има число на Бети 2. При всички останали това число е 0 или 1. Трябва ли да ви говоря за смисъла на числото *две*? Да и не, мъж и жена, тъмно и светло, положително и отрицателно и прочее, и прочее. Образно казано, това е смисълът на природата.

2) Имайки предвид редуването на *два* различни знака (наричам вече така отделните елементи), можем да бъдем абсолютно сигурни, че информацията, която носи тази знакова система, е записана в *двоична* бройна система! Най-простата от всички позиционни системи! Още Лайбниц се е прекланял пред нея. А вече век и половина тя е единственият език на машините.

Дешифрирането на информация, записана с двоична бройна система, не може да представлява никаква сериозна трудност. Но тайните на тази изключителна археологическа находка съвсем няма да се изчерпят с това.

III. Символика на Обекта, който разглеждаме като знакова система.

1) Записването на информация при почти всички земни езици и метаезици се е осъществявало, условно казано, в двумерно пространство. Дори повсеместното настъпление на холографията не можа да измести плоскостното изображение с неговата простота и прегледност.

На Земята обаче е имало цивилизации, които за записване и съхранение на информация са използвали обемни структури. Нека си спомним древните инки и техните въженца с различни по форма и големина възли. Обръщам внимание на Уважаемата комисия, че начинът, по който са свързани отделните знаци на нашия Обект, удивително напомня сплитъците на *древната инкска писменост*!

2) Двумерната проекция на нашия Обект може най-общо да се разглежда като окръжност. Кръгът като символ или знак фигурира във всички древни знакови системи и неизменно означава нещо завършено, много голямо, *вселенско* по мащаб. (Египтяните, да речем, са означавали с този знак най-голямото допустимо от тяхното въображение число.) Окръжността, тази най-проста крива, изразява стилизирано и опростено формата и движението на непосредствено заобикалящите ни небесни тела. С две думи: едва ли може да има друг така общовалиден и общодостъпен *символ* на *света*.

3) Какво ни говори формата (разглеждана като символ) на отделните знаци. Елементите представляват кръгове, от периферията на които сякаш се излъчват във всички посоки малки неправилни триъгълници. Като образ елементите са абсолютно идентични с древните изображения на *небесните светила*. Звездите, които пръскат наоколо си в пространството енергия и информация!

4) И накрая тези схематични „звезди“ са заловени една за друга посредством съвсем тънки цилиндърчета. Великият информационен пръстен на *Вселенската цивилизация*!

Сега, предполагам, вече ви е ясно защо определих Обекта като „знакова система от IV степен на сложност“. Ако най-долу в една хипотетична скала на знаковите системи се намират всички естествени езици — от санскритския до Единния език, на който говорим всички вече повече от сто години, ако след това са разположени метаезиците на различните науки, то на трето място са вторичните моделиращи системи — митове, ритуали и изкуства. По-висш разред езици бяха неизвестни за нас. Предполагам, разбирате защо казвам *бяха*.

Едновременно с научната информация (с неизвестни за момента обем и сложност) Обектът носи и информация от друг тип. Той самият като цяло и всеки един от елементите имат и някаква естетическа стойност. Те просто са красиви!

Езикът на Обекта, открит случайно тук на Оберон, синтезира в себе си всички познати на нас типове езици.

Уважаема комисия! Това, че стоящото пред нас послание е било оставено на спътник на една от най-отдалечените планети на нашата Слънчева система, никак не е *случайно*! Когато са го оставили тук, подателите на това послание са знаели, че за да бъдат разбрани, трябва да мине много време. Времето, което е било необходимо на земните хора да дойдат дотук, да изследват спътника и да започнат да строят в неговите кратери сложни съоръжения. Каквито са в случая местният завод за позитронни мозъци и филиалът на Централната Информотека. В края на краищата това послание е било открито при проучвателните работи, свързани с предстоящото разширение на завода за позитронни мозъци, както ни се съобщено в началото.

Трябва да отбележа накрая, че отговорите на въпросите, *кога* са посетили подателите на посланието Земята и *какво* са правили на нея, могат да имат непредвидими последици за колективното подсъзнание на човечеството.

Така или иначе, Уважаема комисия, пред нас има нещо, което *говори*.

Ваш и наш дълг е да разберем какво ни *казва*!

II. АНТИТЕЗАТА

— Уважаема комисия!

Аз решително не съм съгласен със становището на моя колега!

Очевидно е, разбира се, че пред нас е *неизвестното*. Но ние не можем да постигнем неговия смисъл, обръщайки поглед към миналото.

Защото *то* идва при нас от бъдещето!

Моят колега построи своята теза върху две, може би ефективни, но напълно погрешни екстраполации.

Първо. Ние двамата с него отлично познаваме древната приключенска литература, а и членовете на Уважаемата комисия сигурно могат да си припомнят какво количество завръзки и развързки в тази литература са били разрешавани с помощта на запечатани бутилки, носени от морските вълни, прокъсани карти, случайно открити в стари скринове, полуизтрити надписи в стари гробници и прочее, и прочее. По най-различни живописни начини неизвестен подател пренася информация през *времето*. Можем ли обаче да припишем логиката на не винаги талантливите древни, автори на една Свръхцивилизация?

При това запечатаната бутилка с пергамента се носи по вълните и те за удобство на читателя рано или късно я изхвърлят на брега. Никому не е идвало наум да слага „послание“ в бутилка и по някакъв начин да я зарови на дъното на океана, така че никой никога да не я намери.

Накратко — някогашните гости на Слънчевата система би трябвало да оставят своето послание на някое достатъчно „видно“ място, за да бъдат сигурни, че то ще бъде намерено някога.

Могат ли да бъдат такова място скалите на кратер №52, намиращ се на Оберон, IV спътник на Уран? Доколкото ми е известно, построяването на съоръженията на Оберон не е било продиктувано от някаква изключителност на този спътник.

Уважаема комисия! Обектът, който ние наблюдаваме, не е бил *оставян*. Той е *дошъл*!

Ще се спра и на втората екстраполоационна грешка на моя колега, която е още по-показателна. Това, което моят колега наричаше „послание“, е съставено от отделни, *почти* еднакви части, които образуват едно цяло. През цялото време моят колега мислеше преди всичко за *цялото*. Цялото, което е неизмеримо по-сложно от своите съставки. Цялото, което единствено е в състояние да носи значима информация. А съставките? Те го изграждат. Но изолирани една от друга, са незначителни и безсмислени.

Тухлички и къща, буквички и книга, тонове и музика... Частта се отнася към цялото, тъй както простото към сложното... Така или почти така хората в далечното минало са си представяли строежа на света. И същата тази пропорция е започнала в един момент да им пречи да разберат истинския смисъл на Мирозданието. И чак Единната теория на субкварковите структури разруши вярата на хората в тази пропорция, валидна само за надстроечните явления на човешката цивилизация. Единната теория ни позволява да разберем истинската сложност и красота на природата. Тя ни убеди най-после, че частта не е обезателно по-проста от цялото!

Нещо, което отдавна ни бе подсказано от цитологията. Всяка жива клетка на практика е по-сложна от организма, който изгражда. И само при човека частта и цялото са донякъде съизмерими.

Да, сложността на клетката е съизмерима със сложността на организма единствено при човешкия индивид. Но не и при популация от каквито и да е индивиди. При популацията древната концепция за частта и цялото отново е невалидна!

Прочее, Уважаема комисия, да мислим за *частта*! Защото пред нас стои популация. *Сбор от индивиди*!

Моля? Дали са живи? Да, разбира се! Надявам се няма да ме питате защо не мърдат.

Скъпа комисия!

Обектът на нашите наблюдения наистина е съставен от отделни елементи, но това не са знаци. Те имат общи белези, но дори и в общите си белези *не са идентични*. Всеки един се отличава по хиляди нещица и от останалите, и от цялото.

Те са прекрасни и горди със своята *индивидуалност*! А това е възможно само при живата природа.

Знам какво ще ме политате. Как са дошли тук? Очевидно преминаването през Хиперпространството не представлява трудност за тях. Защо не влязат в контакт с хората? Защото искат да познаят истинската природа на човека, а не само неговото гостоприемство или евентуалната му враждебност. Защо са дошли именно тук? Оберон е достатъчно отдалечен от големите средища на земната цивилизация и същевременно тук се намира филиал на Централната Информотека. Защо тогава не ни наблюдават, без ние да ги виждаме? Защото биха видели само нашето ежедневие. А те искат да създадат някаква Форма на конфликтна ситуация, участвайки в която хората да демонстрират по-голяма част от своята природа.

Но все едно, скъпа комисия! Вие с моя помощ вече знаете какво стои пред вас. Мигът, който е чакало човечеството, от който се е страхувало и на който се е надявало, е *настъпил*!

Станете хора и *ги* приветствайте! Хора... Госп...

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА

Роботехниците изключиха генераторите на двата робота и безшумно излязоха от залата.

Доктор Шварц се облегна назад и едва забележимо се усмихна. На Земята беше си загубил доста време, за да подготви този тест, и сега нямаше основание да бъде недоволен.

— Колега — започна той, — с днешния тест приключихме периодичната проверка на роботите, които се намират тук, при вас, на Оберон. Като ваш колега от Лабрадорския завод за позитронни мозъци на Земята, смятам, че на прегледаните днес два робота тип ДК трябва да бъде поставена диагноза *хиперимажинизъм*. Разбира се, за робофрения още не може да се говори. Но като официален представител на Всеобщата комисия за контрол на използването на роботите настоятелно препоръчвам през годините до следващия преглед двата робота тип ДК да бъдат използвани изключително за *физическа* работа. Разбира се, окончателното решение ще бъде само ваше. Ако имате някакви възражения към моите предложения, готов съм да ги изслушам.

Членовете на комисията мълчаха. Повечето от тях дори не поглеждаха към известния доктор по робопсихология. Само на края на масата едно момиче със съвсем светли коси и очи втренчено гледаше Шварц.

— Извинете, докторе — обади се то, — при разработването на теста не вземате ли предвид, че двата робота тип ДК са били от пробната серия на тукашния завод? Завод, който дори и сега е с локално значение и не може да се сравнява с предприятия като фирмата, в която работите вие.

— Скъпа колежке, схемите за производство на политронни мозъци са единни за всички заводи, които ги произвеждат. За цялата Слънчева система. Еднакви са и условията, при които Всеобщата комисия за контрол на използването на роботите провежда периодичните прегледи. Съставът на местните комисии е различен, но

това носи известни предимства за нас, постоянните членове на Всеобщата комисия. Винаги очакваме приятни изненади!

Доктор Шварц се опита да погледне многозначително русото момиче, но останалите започнаха да стават и го скриха от погледа му. Шварц беше заклет противник на децентрализацията на роботпроизводството, но отдавна никой не се вслушваше в неговите остарели доводи по време на официалните съвещания... За правене на демонстрации му оставаха само периодичните проверки на работи като тази, която току-що беше приключила.

Членовете на комисията мълчаливо напускаха залата. Минавайки покрай роботите, те се стараеха да не гледат към уловката на известния доктор.

А там на масичката, пред смълчаните сега железни грамади, беше сложен венец от красиво сплетени цветя.

Доктор Шварц се огледа и видя, че е останал почти сам. Последно към вратата се беше отправило русото момиче.

— Колежке — извика докторът след нея, — утре сутринта летя за Земята, а не успях да видя нищо тук. Какво ще кажете за ролята на един малък гид?

— Завода за позитронни мозъци вече видяхте. Друго интересно няма. А и да си призная честно, се чувствавам уморена.

— Да. Май че и аз — измърмори докторът. — Впрочем пропуснах да попитам за какво са били използвани през последните години двата робота ДК?

— Бяха прикрепени към книжния фонд на Информотеката. Сектор стара земна научна фантастика.

Бузите на доктор Шварц се издуха, лицето му почервения и той целият се раздруса от гръмогласен смях. Светлоокото момиче се обърна рязко и тръгна към вратата.

— Почакайте, почакайте — извика докторът, като си бършеше очите. — Запазете все пак някакъв спомен от моето гостуване тук.

И продължавайки да се смее, той отиде до малката масичка, взе венчето, върна се и бавно го сложи на главата на момичето. Направи една крачка назад, за да го огледа по-добре, и изведнъж смехът му секна.

Окъпани от русите коси на момичето, цветята оживяха... и заговориха...

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 8,9/1981 г.

Този разказ бе отличен с трета награда на международния конкурс за научнофантастични разкази, обявен през 1980 година.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.